

TÜTED Genel Başkanlığı'na,

20 Haziran 1976 tarihinde yapılan Genel Kurul toplantısında kabul edilen Tüzük değişikliğine, Ankara Emniyet Müdürlüğü'nün iki madde yönünden itirazda bulunması nedeniyle, bu iki maddede aşağıdaki gibi bir düzeltme yapılmasının, hukuksal açıdan görülen sakıncayı giderici olacağını bilgilerinize sunarım:

1. AMAÇ MADDESİ:

Bu maddede yapılan değişiklik, Derneğin amacına biraz daha açıklık getirmiş, esasen amaçta bir değişiklik yaratmamıştır. Ancak bu açıklık, Emniyet Müdürlüğü'nce "birden fazla amaç" olarak nitelendirilmekte ve Dernekler Kanunu'nun 4. maddesine aykırı görülmektedir.

Tüzüğün eski şeklinde, "teknik elemanların hakları" olarak genel bir biçimde ifade edilen haklar, yeni tüzükte "teknik elemanların temel hak ve özgürlükleri, ekonomik ve demokratik hakları" olarak belirtilmiş, bunun ise bir bakıma amaçta "birden fazla" sayılabilecek bir genişletme yarattığı düşünülmüştür. Buna göre, Tüzüğün yeni şeklinde "ekonomik ve demokratik haklar, özlük hakları" olarak açıklık kazandırılmak istenen hakların esasen "temel hak ve özgürlükler" cümlesinden bulunmasına, ayrıca bu temel hak ve özgürlüklerin İnsan Hakları Evrensel Bildirisi ve Anayasa'ya dayanılarak kaynaklandırıldığına göre, Tüzükten çıkarılmasında, anlamı zayıflatacak bir noksanlık bulunmayacaktır. Gene bunun, Derneğin çalışma alanına bir daraltma getirmesi de söz konusu değildir.

Cümlenin devamında, "hukuk devleti ilkeleri ve yurt çıkarları doğrultusunda savunmak, bunları geliştirmek" ibaresi yer almaktadır. Bu da Tüzüğün değiştirilmesi sonunda ortaya çıkan bir yeniliktir.

Burada da şöyle bir değişiklik yapılması düşünülebilir: cümlenin başındaki "İnsan Hakları Evrensel Bildirisi ve Anayasa'nın kişinin temel hak ve ödevlerine ilişkin hükümlerinden kaynaklanarak" şeklindeki ifade, eğer "İnsan Hakları Evrensel Bildirisi ve Anayasa hükümlerinden kaynaklanarak" şeklinde düzeltilirse, artık yalnızca Anayasa'nın kişinin temel hak ve ödevlerine ilişkin hükümleri değil, örneğin "hukuk devleti" ilkesi hakkındaki maddesi de kapsama girmiş olacağından cümlenin sonundaki "hukuk devleti ilkeleri" de madde metninden çıkarılmış olmasına rağmen, Anayasa hükümleri cümlesinden ifade edilmiş olacaktır. Bu, Emniyet Müdürlüğü'nün gördüğü sakıncanın giderilmesine yarayacağı gibi, maddenin anlamını kaybetmeksizin kısaltılmasına da yarayabilir.

Gene cümlenin sonundaki "bunları" kelimesi de çıkarılabilir.

"Teknik elemanların özlük hakları"na gelince, bunlar İnsan Hakları Evrensel Bildirisi ve Anayasa'daki temel hak ve ödevler cümlesinden düşünölmeyebilir. Ancak Ankara Emniyet Müdürlüğü, madde metnindeki "teknik elemanlar arasında birliğı sağlamak", "ve sorunları ile ilgili çalışmalar yapmak" ibarelerine bir itirazda bulunmamaktadır. Özlük haklarının, sorunlar meyanında yer aldığına, hatta bunların büyük bir bölümünü teşkil ettiğine göre, "özlük hakları" deyiminin çıkarılmasında da bir daraltma olmayacağı düşünölebilir.

Buna göre madde, şu iki biçimden birisi gibi düzeltililebilir:

- Derneğin amacı; teknik elemanlar arasında birliğı sağlamak, İnsan Hakları Evrensel Bildirisi ve Anayasa'nın kişinin temel hak ve ödevlerine ilişkin hükümlerinden kaynaklanarak teknik elemanların temel hak ve özgürlüklerini, hukuk devleti ilkeleri ve yurt çıkarları doğrultusunda savunmak, geliştirmek ve sorunları ile ilgili çalışmalar yapmaktır.

- Derneğin amacı; teknik elemanlar arasında birliğı sağlamak, İnsan Hakları Evrensel Bildirisi ve Anayasa hükümlerinden kaynaklanarak teknik elemanların temel hak ve özgürlüklerini, yurt çıkarları doğrultusunda savunmak, geliştirmek ve sorunları ile ilgili çalışmalar yapmaktır.

Bu iki şeklin ikisi de, Emniyet Müdürlüğü'nün gördüğü sakıncayı ortadan kaldıracaktır ve Derneğin çalışma alanını daraltmaz. Derneğin amaç maddesinde yapılacak düzeltmenin önemli yanı şuradadır: Dernekler Kanunu'nun bir çok maddelerinde, Dernek çalışmalarının, "amaç içerisinde" ya da "amaç dışında" olduğu şeklinde bir ayırım getirilmiştir. Dernek çalışmalarının amaç dışına taşmış olması "yasak faaliyet" olarak nitelendirilmiş, bunun için ceza hükümleri konulmuş, hatta kimi zaman kapatma sebebi sayılmıştır. Bu nedenle, en geniş anlamı verebilecek en soyut deyişin seçilmesinde yarar vardır.

Bu bakımdan, Derneğin amacındaki özün kaybedilmesine bir etkisi olmayacağı, böyle bir zarar getirmeyeceğı nedeniyle yukarıdaki düzeltmelerden birisi, ya da aynı şekilde başka bir düzeltme seçilebilir.

2. ÜYELİK MADDESİ:

Ankara Emniyet Müdürlüğü, Tüzüğü'nün 6. maddesine "Dernek kurma hakkına sahip, medenî hakları kullanma ehliyetine haiz, 18 yaşını bitirmiş olmak" kaydının eklenmesini gerekli görmektedir. Esasen bu şartlar, Dernekler Kanunu'nun 2. ve 15. maddelerinde belirtilmiş olan ve Dernek üyesi olabilmenin şartları olarak Kanunda yer alan şartlardır. Bu bakımdan tüzükte belirtilse de, belirtilmese de yasal geçerlilikleri vardır. Nitekim, değiştirilen maddenin eski şeklinde bulunmadığı halde eski tüzük kabul görmüştür. Fakat, Ankara Emniyet Müdürlüğü bu kez, Tüzüğe alınmasını gerekli görmektedir.

Uzun yazışmalara ve tüzük meselesinin askıda kalmasına mahal bırakılmaması bakımından, maddeye bir eklenti yapılmasında bir sakınca yoktur. Ancak, tüzüğün yapılışı bakımından bu eklentinin, aslında 6. maddeye değil, 5. maddeye yapılması daha uygun olacaksa da, 5. madde, 20 Haziran 1976 tarihinde yapılan Genel Kurul toplantısında değişiklik görmüş olan maddelerden olmadığı için, şimdi düzeltilmesi de söz konusu olamaz. Bu bakımdan 6. madde aşağıdaki gibi düzeltilebilir:

"18 yaşını bitirmiş ve medeni hakları kullanma ehliyetine sahip olanlardan üye olmak isteyenler ..."

Ankara Emniyet Müdürlüğü'nün Tüzük'te düzeltme yapılmasına ilişkin yazısı, bir idarî işlemdir. "Tüzüklerin incelenmesi"ne yetki veren Dernekler Kanunu'nun 9. maddesine göre, tüzüklerin kabul edilip edilmemesi, bir "onay" anlamında da değildir. Bundan amaç, yalnızca kanuna aykırılık ya da noksanlık bulunup bulunmadığının denetlenmesinden ibarettir. Bu bakımdan Emniyet Müdürlüğü'nün işlemi hakkında, düzeltme süresi içinde Danıştay'da dava açılabilmesi de mümkün ise de, dava yoluna değil de, düzeltme yoluna gitmek, daha ekonomik olabileceği gibi, Dernek statüsünü belirleyen Tüzüğün daha kısa zamanda bir belirginlik kasanması bakımından da yarar kazanılmış olabilir.

Düzeltilme yazısı ve ekli tüzük sayfalarının her birisi, yönetim kurulu üyelerinin tümünün imzasını taşımalıdır. Ayrıca Tüzükteki değişiklik, Tüzüğün tamamının yeni baştan yazılarak, her birine 10.00 TL.lık damga pulu yapıştırılacak 4 nüshasının Ankara Emniyet Müdürlüğü'ne gönderilmek üzere Ankara Valiliği'ne verilmesi suretiyle olacaktır. (Dernekler Kanunu, md. 8)

Saygılarımla.

Avukat Erşen Sansal